

VAS ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Országos Szövetségének Hivatalos Közlönye
Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei, negyedévre 15 L, egyes szám 5 L.

Megjelenik minden hó 1-én

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 59.
(volt Magyar-utca) — Telefon 484.

A szociáldemokráciával

való legszorosabb együttműködéssel lehet csak a kapitalizmust legyőzni — állapította meg a kopenhágai nemzetközi vasaskongresszus és e megállapítás konzekvenciájaként kimondotta, hogy a vasas szövetségekhez tartozó tagok kötelessége a legszorosabban együttműködni a Szociáldemokrata Párttal, illetőleg kötelesek annak tagjává lenni. Ennek a nagyfontosságú határozatnak az indokolása is igen helytálló, amennyiben azt mondja: *Különösen a kapitalizmus jelenkori módszerei nem győzhetők le egy ország és csak a szakszervezeti eszközök által, hanem csupán nemzetközileg és a szociáldemokráciával való legszorosabb együttműködéssel, ezért kell odahatni, hogy minden szakszervezeti tag egyuttal a Szociáldemokrata Párt tagja is legyen.*

Aki figyelemmel kíséri a kapitalizmus jelen fejlődési irányát és eszközeit, valóban arra a felismerésre jut, amelyet a határozat tartalmaz. A kapitalizmus nemzetközi együttműködése ma már egy túlhaladott álláspont. *Ma a világtörzstök kialakulásával nem együttműködésről van szó, hanem arról, hogy egy-egy bizonyos iparág egynéhány kapitalista kezében összpontosul, akik hatalmi körükbe olvasztják az illető iparág összes üzemeit, megállapítják azok termelési mennyiségét és a termelt árucikkek fogyasztópiacát.* Amikor tehát a termelés egynéhány pénzügyi diktátor kezében összpontosul, akkor csakugyan az egyes országok szakszervezeteinek harca és csak a szakszervezeti módszerek alkalmazása nem vezethet különösebb eredményre a munkásság szempontjából. Nem vezethet eredményre főleg azért, mert a termelőmódszert, munkaviszonyokat és munkabérekét illetően tulajdonképpen nem az illető üzem igazgatója dönt, hanem a *törzst diktátorai*, akiknek érdeke, hogy azonosan rossz munkaviszonyokkal és kizsákmányolási föltételekkel dolgoztassák a törzst keretébe tartozó összes üzemek munkásságát.

Látható ebből, hogy *mentől inkább koncentrlódik a kapitalizmus, annál nemzetközibbé válik*, aminek természetes következménye, hogy *a munkásság osztályharca is annál inkább kiszélesbül, ki kell szélesbülnie, ha hatékony és tartós eredményeket akar elérni.* Ehhez valóban nem elegendők a szakszervezeti módszerek egymagukban, ehhez valóban szükség van arra, hogy *a szociáldemokráciával egyetemben kell harcolnia a munkásságnak gazdasági érdekeiért, mintahogy viszont a munkásság politikai harcát kell támogatassák a szakszervezetek, mert mindkét intézmény ugyanazokért a célokért harcol, csakohgy más-más területen.*

A mi szövetségünk már régen felismerte ennek az együttműködésnek a szükségességét és ezért állandóan propagáltuk szaktársaink között annak nélkülözhetetlen mivoltát, hogy *szaktársaink a Szociáldemokrata Pártba belépjenek és annak munkájából is vegyék ki részüket.* Sajnos, még mindig vannak sokan, akik ebbeli kötelességüknek nem tettek eleget. Ezeknek figyelmébe ajánljuk a nemzetközi vasaskongresszus határozatát azzal a felhívással, hogy *e határozatnak mielőbb tegyenek eleget.* Az idő sürget. Minden újabb nap tengernyi újabb problémákat vet fel színre, amelyekkel szemben a vasmunkásság érdekeit csupán úgy védelmezheti, ha erőt a közös cél érdekében tömöríti. A nemzetközi vasaskongresszus megjelölte a tennivalókat s minden szaktárs kötelessége, hogy ennek eleget tegyen. *Szaktársak! Be a Szociáldemokrata Pártba!*

Kiáltvány

a világ vas- és fémipari munkásaihoz!

SAKTÁRSÁK!

Üdvözlétünket küldjük nektek Kopenhágából, arról a helyről, ahol ezelőtt tíz esztendővel, a háboru borzalmainak lezárása után egybegyültünk és újra alakítottuk Internacionálénkat. A jubiláris nemzetközi kongresszus alkalmából két millió szervezett szaktárs nevében küldjük minden szaktársunknak és minden hozzánk tartozó szövetségnek proletrüdvözlétünket.

Szaktársak! A legridegebb vizsgálat alapján is megállapítjuk, hogy az Internacionálénk jelentősége állandóan fokozódik és hogy eddigi teljesítményei a vas- és fémipari munkásság jólétét nagymértékben előmozdította. Internacionálénk fontossága különösen a kapitalizmus koncentrációja és a gazdasági termelőfolyamat forradalmi átalakulásának jelen idejében nyilvánul meg, mert az ezen átalakulás által érintett munkásság egyedüli reménye és támogatója. Éppen ezért így szólunk hozzátok:

Apoljátok és terjesszétek mindenütt a nemzetközi gondolatot és szolidaritást!

Erősítsétek meg és hatványozottan növeljétek az osztálytudatos szervezetek erejét, hogy szembeszállhassanak a kapitalista kizsákmányolókkal!

Terjesszétek mindenütt azt a meggyőződésünket, hogy a nemzetközi proletárium szervezetei és akciói az egyedüli hatalom, amely a kapitalista rendszernek azon törekvéseit elhárítani képes, amelyek a munkásosztály anyagi, erkölcsi és létfentartási érdekei ellen törnek, de azonfelül az egyedüli hatalom, amely az új kapitalista világrend megdöntését előkészíteni tudja.

Tömörüljétek a szervezetekbe és a szövetségbe!

Hozzatok újabb és újabb harcos proletárokat szervezeteinkbe!

Tömörüljétek az úttörő Nemzetközi Vasmunkásszövetséghez!

Éljen a nemzetközi szolidaritás és a nemzetközi osztályharcos szellem!

A Nemzetközi Vasmunkásszövetség XII. nemzetközi kongresszusa.

A Vasmunkás Internacionálé XII. nemzetközi kongresszusa

A kapitalizmus csupán nemzetközileg és a szociáldemokráciával való legteljesebb együttműködéssel győzhető le

Kopenhágában, Dánia fővárosában tartotta nemzetközi szövetségünk jubiláris kongresszusát augusztus 27—29-én. Nevezetes volt ez a kongresszus nemcsak a napirenden szereplő kérdések miatt, hanem azért is, mert

a világháboru által és alatt meglazult nemzetközi kapcsolatokat ezen a helyen kovácsolták ujólag össze tíz esztendővel ezelőtt, amikor is újra megvetették alapját a vasas Internacionálénak.

A kongresszus megnyitása

A kongresszus képviselve volt 15 államból államból 23 országos szövetség 81 delegátusa, kétmillió szervezett vas- és fémipari munkás megbízásából. A romániai szövetséget Bernau Péter elnök és Bartalis Sándor titkár szaktársak képviselték.

A kongresszust mindenekelőtt a vendéglátó dániai testvérszövetség elnöke Kjörböl szaktárs üdvözlölte. A delegátusok nagy örömeire szolgált az a bejelentése, hogy a dániai munkásmozgalom nagy hatalmat képvisel és ezzel jelentékenyen befolyásolja a munkásság gazdasági helyzetének kedvező kialakulását. Az ország élén egyébként is szociáldemokrata kormány áll, a városok nagyrésztében szociáldemokrata tanácsok. Annak a reményének ad kifejezést, hogy ez a kongresszus újabb eredményeket fog hozni a világ vasipari munkásságának.

Ilg szaktárs, nemzetközi titkár, köszönetet mond a szívélyes fogadtatásért, majd a következőket mondja:

— A kongresszus súlyos világpolitikai és világgazdasági viszonyok között ült össze és éppen e körülményeknél fogva minden erőki-fejtésre szükségünk van, hogy eredményes munkát mutathassunk fel. A kapitalizmus sokkal reakciósabb, mint bármikor és ennek tudható be, hogy a finnországi és a jugoszláviai küldöttek

nem jelenhettek meg, mert nem kaptak kormányaitól utlevelet.

A termelés és a tömegek fogyasztó képessége között áthidalhatatlan mélység tátong s ebben található a gazdasági krízis lényege.

De, mert éppen ilyen súlyos a helyzet, össze kell tömöríteni minden erőnket, kell újabb és újabb szervezőmunkával erősíteni táborunkat, hogy ellentállhassunk a kapitalizmus támadásainak. Ezután megemlékezik az elhunyt szaktársokról, végül a kongresszust megnyitottnak jelenti ki. Az üdvözlő beszédek során fölszólaht:

Bramsnaes elvtárs dán pénzügyminiszter, aki a kormány nevében üdvözlölte a kongresszust. A nemzetközi szakszervezetek a munkásmozgalom alapjai — mondotta —, amelyeknek feladata a munkásság gazdasági és szociális helyzetét javítani és ennek a feladatuknak a szervezetek meg is felelnék. Felhívja a jelenlevőket a nemzetközi szolidaritás ápolására.

Svensden elvtárs a kopenhágai városi tanács, Staal elvtárs a Nemzetközi Munkügyi Hivatal, Jacobson elvtárs az amszterdami Internacionálé, Nygaard elvtárs a dán szaktanács üdvözlétét tolmácsolta. Ezután felolvastattak a különböző nemzetközi szövetségek üdvözlő átiratait.

A nemzetközi titkárság jelentése

Ilg szaktárs: A titkárság nyomtatott terjedelmes jelentését kellő időben küldöttük meg minden delegátusnak és minden szövetségnek. A szaktársak tehát kellően vannak tájékoztatva

s ezért csupán röviden foglalom össze a következőket: A különböző államok szövetségeinél különböző járulékok lesznek fizetve. Azonban ott, ahol a járulékok nagyobbak, ott a munkás-

ság helyzete is kedvezőbb, ami annak a következménye, hogy több anyagiakkal rendelkezvén, több ellenállást is tudnak kifejteni. A vasas internacionálé az első, amely megkezdte a szervezettel elmaradott államok munkásainak a megszervezését s e célra több propaganda titkárságot is létesített, melyeknek fenntartásához az összes szövetségek hozzájárulnak. Ezt azért kívánom megemlíteni, mert az összes nemzetközi titkárságok között

nálunk fizetik a legkisebb nemzetközi járulékot.

Ennek ellenére minden államban az első helyen állunk a harcosszellemet és a küzdelmeket illetően. A mi jelszavunk keveset beszél, ehelyett cselekedni. S mert ez a jelszavunk, ezért nem igen fordulunk sem a Nemzetközi Munkahivatalhoz, sem máshova, hanem magunk végezzük el dolgainkat. Így van ez a jelenben és így kell legyen a jövőben is.

A vita során fölszólal:

Brownlie szaktárs (Anglia): Anglia gazdasági helyzete rendkívül súlyos, aminek következménye a nagy munkanélküliség. Növeli az egyes államok gazdasági válságát a másik államban lévő kedvezőtlen hérvizonyok. Ezért arra kell törekedni, hogy ezt a bérkülönbséget áthidaljuk.

Solau szaktárs (Belgium): Országunkban a háború utáni időkben főleg a nehézasipar erőteljesen kifejlődött. A szervezetségünk nagyon jó. A munkaidő heti 48 óra. A munkabérek különbözők és szakmunkásoknál napi 100—110 belga frank között variálódnak. A munkanélküliség minimális, körülbelül hat százalékos. A szociálpolitika nem a legkedvezőbb s a szakszervezetek ennek megjavítására fordítják legtöbb harckukat.

Reichel (Németország) szaktárs: A német kapitalizmus nagy fejlődésben van és ennek ellenére elhárítja magáról az állami és a szociális terhek viselését. E célból 1925 év óta, több mint

hatmilliárd márkát vittek a külföldre, hogy ezt az összeget az adóztatás alól kivonják.

A munkanélküliek száma közel hárommillió. A szakszervezetek harca arra irányul, hogy ezeknek megmentéséhez elsősorban a tőkés járuljon hozzá, megfelelő szociális terhek rájuk kényszerítésével. A gazdasági helyzet csupán akkor fog javulni, ha

az egész világ egy zárt gazdasági egységet fog alkotni.

A Vasas Internacionálé követelése

A kongresszus ezután áttért a gazdasági követelések megvitatására, majd többeknek a

1. A nemzetközi gazdasági válság azt bizonyítja, hogy a kapitalista termelési módszer mindinkább összeegyeztethetlenebbé válik a világ népeinek létérdekeivel. Annak ellenére, hogy mindenütt óriási fölöslegét látjuk a termelt javaknak s ezek között az élelmiszereknek is, mégis milliónyian vannak, akik a legborzalmasabb nélkülözések közepette élnek.

2. Az utóbbi években racionalizálás néven a termelésben történt technikai átalakulás, valamint az emberi munkaerőnek a legmagasabb fokú kizsákmányolása ennek megfelelő munkabérek nélkül, még inkább növelte a termelés és fogyasztásképeség közötti nagy űrt, amelynek következtében kialakult a munkanélküliek nagy tábora és a tartós gazdasági válság.

3. Hogy a többmilliónyi munkanélkülit hozzásegítsük munkaalkalmakhoz és ezáltal keresethez, a kongresszus fölszólítja az összes hozzátartozó szövetségeket, hogy minden országban az összes anyagi és szellemi erejüket vessék harcba a munkaidő megrövidítésére.

4. Az országos szövetségek kötelesek a munkaidő megrövidítésének kérdésében a legrövidebb idő alatt állástfoglalni és a hozott határozatokról és e célból megtett intézkedésekről a Nemzetközi Titkárságnak jelentést tenni.

A nemzetközi kongresszus megbélyegzi azokat a kapitalista kísérleteket, melyek a gazdasági válságot bércsökkenés, vagy a szociálpolitikai vívmányok leépítésével akarja áthidalni, ezeket a kísérleteket munkás- és gazdaságelleneseknek bélyegzi és fölszólítja a szakszervezeteket, hogy ezeket a kísérleteket öntudatosan utasítsa vissza.

Ez a harc azonban ki kell terjedjen minden irányba, tehát még a rejtett kísérletekre is s ezért ajánljuk szervezeteinknek, hogy kísérik figyelemmel a kapitalizmus minden ezirányú intézkedését és alkalmazott módszerét, hogy ezek a kísérletek kellő módon visszautasíttassanak. Erre vonatkozó észleleteiket pedig jelentsék a Nemzetközi Titkárságnak, hogy ez a többi testvérszövetségeket is informálhassa s ily módon a védekezés nemzetközivé válhassék.

A kapitalista módszerek nem győzhetőek le egyes államok munkássága és csak a szakszervezeti eszközök által. Ez csupán nemzetközileg és a szociálmussal való legteljesebb együttműködéssel érhető el. Ezért figyelmébe ajánljuk szervezeteinknek, hogy a nemzetközi szolidaritást dőlják és a szociáldemokrácia megvalósítása érdekében hathatósan közreműködjenek.

Nagy lelkesedés közepette fogadta el a kongresszus a javaslatot.

Ilg szaktárs ezután előterjesztést tesz a nemzetközi illeték felemelése érdekében, hogy ezáltal a Nemzetközi Titkárság rendelkezésére álljon olyan alap is, amelyből a szegényebb anyagi körülmények között lévő szövetségek támogathatók legyenek, valamint támogatást lehessen nyújtani gazdasági harcokban álló

Haml (Csehszlovákia) szaktárs: A gazdasági helyzet nálunk is súlyos. És öröndetes, hogy éppen az utóbbi időben sikerült a munkanélküliek segélyezését megjavítani oly módon, hogy a segélyezési idő 26 hétben állapított meg és a segélyösszeg az eddigi négyszeresére emeltetett. Szervezeti téren sok a tennivalónk. Országunkban mintegy 300.000 vasipari munkás van, ebből 90.000 a szervezettek száma. Hogy elvtársaink is helyet foglalnak a kormányban, annak az az előnye, hogy a kapitalisták támadása némileg alábbhagyott. Persze sok még a tennivalónk és mi ezirányu kötelességeinket teljesítjük is.

Stein (Bécs) szaktárs: A munkanélküliség nálunk óriási és a közeli javulásra sincs semmi kilátás. A vasipari üzemek mindössze 37 százalékos kapacitással dolgoznak. A jelenben szövetségünk tagjainak egyharmada munkanélkül van.

Kjörböl (Dánia) szaktárs: A skandináv államok munkásszervezetei között kölcsönösségi viszony áll fenn, ami nagyban segítségére van szaktársaink küzdelmének, mert főleg a gazdasági harcok alkalmával támogatjuk egymást, ami nagy előnye sikerünknek. Svédországban a vasipari munkásság kilencven százaléka van megszervezve.

Dániában teljes egészében meg van szervezve a vasipari munkásság, aminek az az eredménye, hogy az európai vasiparban a legmagasabb munkabérei dániai szaktársainknak vannak.

Azután ismerteti a finnországi helyzetet, ahol az utabban felülkerekedett lapmo-zugalom üldözi a munkásszervezeteket.

Chevalme (Franciaország) szaktárs: Országunkban nemcsak hogy munkanélküliség nincs, de nagymértékben foglalkoztathat a francia tőke idegenországbeli munkásokat is. Ezidőszerint mintegy

két és félmillió idegenállampolgáru munkás dolgozik Franciaországban, ezek közül a vas- és fémiparban 300.000.

A szervezetség tekintetében középfokon állunk.

Csapó (Magyarország) szaktárs: A magyarországi viszonyokat ismerteti s nagy megdöbbenést kelt az a bejelentése, hogy a kohóműveknél a munkások a vasárnap—hétfői műszaknál egyfolytában 24 órát kénytelenek dolgozni.

Fölszólalások után a titkári jelentés elfogadva.

hozzászólása után elfogadta a következő határozatot:

Kollektívszerződés tárgyalások

A cluji vízmű munkásainak kollektívszerződése lejárt szeptember 15 én.

Az új szerződés megkötésére irányuló tárgyalások szeptember 19-én megkezdődtek, az igazgatóság és a vas- és fémmunkások szakszervezete között. E tárgyalások negatív eredménnyel fejeződtek be, mert az igazgatóság a meglévő munkabérekből 8 1/2% levonást és a tulajorak redukálását kíváná eszközölni. A munkásság részéről kijelölt tárgyaló bizottság az eddigi érvényben volt kollektívszerződés összes pontjainak a további érvénybemaradása mellett foglalt állást anélkül, hogy újabb követeléseket támasztottak volna fel.

A tárgyalások lefolyásának eredményéről a vízmű igazgatósága jelentést tesz az igazgatótanácsnak és amennyiben a munkásság munkafeltételei nem lennének elfogadva, egy a konfliktus a munkaügyi Inspektorátus bevonásával és végső esetben a kötelező döntőbíró utján fog rendezést nyerni.

A cluji vízműveknél jelenleg redukált munkaidő mellett 6 órát dolgoznak naponta.

A munkaidő redukálását az 1930 évi költségvetés egyensúlyozásának érdekében rendelték el.

Tekintve a város nagymérvű fejlődését, rengeteg vízvezetési és csatornázási munkálatok volnának. Hiszen a proletárnegyedekben sem víz, sem csatorna, sem villany — de még járható ut sincsen. És mégis a munkások redukált munkaidőt kénytelenek dolgozni. Mindennek tetejében a már meglévő munkabérek is redukálni akarják. Így néz ki egy város községi gazdaságpolitikája.

A vízmű munkásai biznak szervezeti erejükben és annakidején fel fogják sorakoztatni a tényeket, — hogy hol lehet megtakarításokat eszközölni.

A németországi testvérszövetség országos kongresszusa

A nemzetközi kongresszust megelőzően a németországi testvérszövetség tartotta XIX. orsz. küldöttközgyűlést Berlinben. Ezen a gyűlésen 358 delegátus jelent meg, ezzel is imponáló erejét bizonyítva a németországi vasas szövetségnek. A külföldi testvérszövetségek részéről: Belgium, Franciaország, Anglia, Svájc, Hollandia, Dánia, Svédország, Norvégia, Ausztria, Csehszlovákia és Magyarország delegátusai jelentek meg. A romániai szövetség képviselőiben Bernau Péter és Bartalis Sándor szaktársak vettek részt.

A küldöttközgyűlést Reichel szaktárs üdvözölte, valamint a külföldi vendégeket is. Visszapillantást vetett a 27 év előtt tartott első kongresszusra. Annak idején nehéz küzdelembe került a kongresszusi engedélyt megszerezni a hatóságtól, ma pedig a szövetség olyan erőt képvisel, hogy nincs szüksége engedélyre, mert tagjainak öntudata és harci készsége lehetővé tette az ország egész munkásságával egyetemben kivívni a demokráciát. Ebben a harcban mindig előljártak a vasasok és előljárnak a jövőben is.

Az üdvözlőbeszéd elhangzása után a titkárság jelentése következett, melyből az alábbi érdekes részeket közöljük:

A taglétszám a legutóbb tartott kongresszus óta 881.000-ról 945.000-re emelkedett, vagyis 64.000-rel, ami azt jelenti, hogy a német munkásság felismerte a szervezetségben rejlő erőt és bizalma is van szervezetei iránt. A szaktársak rendkívül súlyos harcokat folytattak. Ezeknek legnagyobbika a nemrég lezajlott harc volt, amikor a vasipari munkálatok 213.000 munkást zártak ki azzal, hogy nem tűrik a szakszervezetek bérdíktatúráját. Öt hétig tartott a harc, amely végül megegyezés alapján a munkásság követelésének teljesítésével fejeződött be. Hozzájárult a harc sikeréhez, hogy az akkori munkáskormány 20 millióval támogatta a harcban álló szaktársakat. A német szövetség elhárította a bolsevisták egységromboló munkáját is, valamint a reakció törekvéseit. Tette ezt annál is inkább, mert a német vasasok nem tesznek különbséget szakszervezet és párt között és mindkét helyen harcolnak érdekeikért. A szövetség a legutóbbi kongresszus óta 22 millió márka munkanélküli segélyt fizetett ki. Ez év első hat hónapjában pedig már 17 milliót, ami egymaga is mutatja a katasztrófális munkanélküliséget. A jelentés megtétele után érdekes vita következett, amely

végül is a jelentés egyhangu tudomásulvételét eredményezte.

Ezután a gazdasági helyzetet és a szociálpolitikai törekvéseket tárgyalta a kongresszus, amely a leglelkesebb hangulatban ért véget.

*

A kongresszussal kapcsolatosan történt meg a szövetség székházavatása. A nagyszerű, még Berlinben is monumentális épület legkifejezettebb bizonyítéka annak a szervezethez és lankadást nem ismerő akaraterőnek, amely a németországi testvérszövetséget jellemzi. Az épület maga is az erőnek a szimbóluma. Hatalmas palota, amely fölött a külföldi szaktársak legnagyobb elismerésüket nyilvánították.

Minden elfogultság nélkül el kell ismernünk, hogy a szervezethez és alkotni tudás terén még ma is németországi szaktársaink az úttörők és a követendő példát mutatók.

Egyesületi és gyülekezési szabadság

A tordai rendőrhatalóságok a következő átiratot intézték az üveges munkások helyicsoportjának elnökéhez:

Másodlat:

Torda rendőrhatalósága

Sz. 10960. IX/20—1930.

Ludvig Blaskó

üveges munkások szakszervezete elnökének

Turda

Tudomására hozzuk, hogy a kért gyűlési engedélyt nem adhatjuk meg. Tekintettel az 1930 szeptember hó 13-án kelt rendeletre, a belügyminiszterium engedélyvel tarthatnak gyűlést.

(P. H.)

Az adminisztrációs iroda főnöke:

Rendőr főnök:

Olvashatatlan aláírás.

Olvashatatlan aláírás.

A tordai üveges munkások szakszervezete jogiszemélyiség és a szakszervezeti, jogiszemélyiségi, valamint a Munkaügyi Miniszterium által jóváhagyott és a tordai törvényszék által elismert alapszabályok értelmében működik.

Szakszervezeti gyűléseket még a liberálisok kormányzati ideje alatt is, legfeljebb az egyes helyi hatóságok tulbuzgósága folytán tiltottak be, azonban minden esetben a felsőbb hatóságok, legalább is nyílt formában, nem azonosították magukat a helyi hatóságok tulkapásaival.

Azonban itt nem a helyi hatóságok tulkapásairól van szó. Itt a belügyminiszterium törvényellenes intézkedését látjuk. A helyi hatóságok rosszhiszeműen informálták a belügyminiszteriumot a szakszervezet működését illetően. De ennek dacára is, tehet-e olyan intézkedéseket a belügyminiszter ur, amelyek megcsufolják az egyesületi és gyülekezési szabadságot, az alkotmányt, a fennálló törvények szellemét és végül a demokráciát — azt a demokráciát, amelynek nevében a nemzeti-parasztpárt uralomra került.

A tordai üveges munkások gazdasági alapon működő szakszervezete szigorúan a fennálló törvények keretein belül mozog. Semmi okot nem szolgáltatott arra, hogy ilyen érthetetlen rendeletekkel meggátolják működését.

Az olyan belügyminiszter, aki a demokráciát legelemibb követelményeiben is megcsufolja, egész bátran távozzon a helyéről.

A munkásmozgalmat sem eltöltő rendeletekkel, sem barbár eszközökkel elnyomni nem lehet és nem szabad. A munkásmozgalmat történelmi hivatást tölt be és e történelmi szerepében annál is inkább elhárítja utjából az eléje tornyosuló gátló akadályokat, minél jobban igyekszik a reakciós oldalról mesterségesen megállítani történelmi hivatásában.

A belügyminiszter ur, akinek demokratikus hajlamairól sohasem festettünk magunknak illúziókat, nagyon is veszélyes eszközökhöz nyúlt. Ezen az úton könnyen elcsusztathat, mint ahogy elcsusztak mások is.

Mindazok, akik az előhaladásnak, a kultúrának, a magasabb színvonal felé törekvő emberiségnek útját keresztezik, vesszenek el még akkor is, ha történetesen a sors őket arra a meg nem érdemelt helyre helyezte, hogy országokat és emberiséget kormányozzanak.

Várjuk az országos szaktanács intézkedését és azután még visszatérünk az ügyre.

A bukaresti „Phönix” olajgyári munkások kollektívszerződése

Egy lefolytatott és minden lényegében kemény küzdelem után, amelyben az elkeseredett munkásság a sztrájk fegyveréhez nyúlt, augusztus hó 30-án a következő kollektívszerződés jött létre:

1. A szerződés tartama 1 év, hat hónapi revízióval.

2. A régi munkabérek változatlanul megmaradnak.

3. A drágasági pótlék 20%-os redukciónal továbbra érvényben marad.

4. A 8 óri munkaidőn túl végzett munkák 50%-os pótdíjjal fizetendők.

5. Minden munkás heti 1 kgr. olajat kap, míg a nagyobb családdal rendelkező munkások 2 hetenként még 1 kgr. olajat kapnak 30 leies árban.

6. Fizetés 2 hetenként történik, azonban az első hét után a három kategóriában megállapított előleg felvételére jogosult minden munkás.

7. Az igazgatóság lehetővé teszi a munkásoknak és munkásnőknek, hogy egy-egy rend ruhát 50%-os kedvezményrel megrendelhesse.

8. Az igazgatóság ellátja a munkásságot a szükséges tűzifával megfelelő árban és heti részletek levonásával.

9. Betegsegély intézményének további fenntartása úgy, mint eddig.

10. Azon törvényes ünnepnapok, melyek közbeesnek a hét valamely napjára, fizetendők.

11. Fegyvergyakorlatra való behívás esetén, melyet a munkásnak behívóparanccsal kell igazolnia, a 6 hónapi szolgálattal bíró munkás fizetésének felét, az 1 évi szolgálattal bíró munkás fizetésének teljes egészét, a drágasági pótlékkal együtt kapják az egész bevonulási idő tartalmára.

A fizetés felét a bevonulás alkalmával, a másik felét 3 hónap elteltével kapják.

12. A szakszervezeti törvény rendelkezései alapján a munkásság szervezkedési joga elismertetik.

13. A fizetési szabadságok a törvény rendelkezései értelmében folyósítandók.

14. Azon munkások és munkásnők, akik munkahiányból kifolyólag bizonyos időre el lettek bocsájtva, mint régi szolgálattal bíró munkások vétetnek vissza, ezek részére a régi fizetés és munkafeltételek biztosítottak.

15. A fürdő rendbővezetése, hogy a munkások megfürdjhessenek.

16. Felmondási idő 14 nap a törvény szerint.

A munkások megbízásából:

ss. D. Lăzărescu, G. Manolescu, N. Buzoianu, Adler Ladislau, I. Mohănescu, Ilie Iliescu.

Elhangzott az ítélet

A szatmári „Unió”-Vagongyárban 1929 július havában sztrájk robbant ki. A sztrájk sikere érdekében Viznyovszki János szakszervezeti titkár, valamint a vezetőség tagjai megtették a legszélesebb körű intézkedéseket. Eme intézkedések megtételére azért volt különösen szükség, mert a kommunista egységesekhez tartozó néhány küli mindenáron a sztrájk törés becstelen szerepére vállalkoztak.

A gyár vezetősége, a rendőrhatalóságokkal karöltve, feljelentést tett szaktársaink ellen és bírói eljárást indítottak ellenük, azt hozva fel indokul, hogy szaktársaink a sztrájk törvény rendelkezéseinek kereteit túllépték.

Ez ügyben a szatmári törvényszék meghozta ítéletét, melynek értelmében Viznyovszki János, Stravarszt Kálmán, Bálogh Sándor, Horváth István, Csepregi Ignác, Pfeiffer János és Stefanovszki József szaktársakat 15 naptól egy és félhavi börtönbüntetésre és 500—500 lei pénzbüntetésre ítélték el. Felelősség folytán a nagyváradi Tábla bírósága tárgyalta az ügyet, jóváhagyva az elsőfokú bíróság ítéletét ama módosítással, hogy az ítélet végrehajtását valamennyi vádlott részére egy évre felfüggesztette.

A vádlott szaktársak részéről a tárgyaláson Viznyovszki szaktárs vett részt, a védelmet dr. Simonka nagyváradi ügyvéd látta el.

A romániai sztrájk szabadság is nagyon sántít. Sztrájkolni szabad és lehet, ennek dacára bíróság elé kerül.

A mi szociálpolitikai törvényeink egytől-egyig így festenek az élet valóságában.

A tordai vas- és fémmunkások szakszervezetének felhívása a tordai munkássághoz!

Vasmunkások! Elvtársak!

A jelen gazdasági helyzetből adódó nyomorúság tetőfokát érte. A kapitalizmus ravasz számítások alapján kihasználja szervezatlenségeket és igyekszik lehetetlen helyzetbe sodorni az immár legnagyobb nélkülözésekkel küzdő munkásságot.

A kapitalisták eme törekvésükben segítő-társakra találtak az ugynevezett agentprovokátorokban, munkásárulókban, akik egyéni célok eléréséért beférkőznek a munkások szervezeten soraiba és ott bomlasztó munkát végeznek.

E munkásárulók ugyanazt a szerepet töltik be, mint Judás — hitvány anyagi előnyökért eladják és elárulják saját véréket, saját testvéreiket.

Csak egy út, csak egy lehetőség áll előttetek.

Megalapozni szilárdan a szakszervezetet és ennek erősségével kiharcolni a jobb jövőt.

E szebb jövő kivívásának reményében hív fel szervezkedésre a vas- és fémmunkások szakszervezete, mert mindaddig, míg a munkásság idegenkedik a szervezkedéstől, míg nem látja vagy nem akarja meglátni a szervezkedés magaslatos céljait és ideáljait, mindaddig el van zárva a boldogabb jövő felé vezető út. Csupán csak a tordai vas- és fémmunkásság akarásán vagy nemakarásán múlik, hogy a jelen kizsákmányolási rendszert megszüntessük avagy szabadfolyást engedünk a további kiszípolozásra.

Ha egy pillantást vetünk a bérvizonyokra, a munkafeltételekre, a bánásmódra, az egészségügyi és lakásvizonyokra, a családjaink szenvedéseire, akkor lehetetlen azon nem gondolkodni, hogy végre a 24-ik órában cselekedni kell, mert kulturmunkásokhoz méltóan élni akarunk és nem nyomorultul elpusztulni.

Munkások! Tömörüljétek abba a szervezetbe, amelynek szívügye a ti jövőtök és ahol munkanélküliség, betegség, halál és más esetekben segíyezve és támogatva vagytok.

Minden vas- és fémmunkásnak legyen a jelszava:

A szakszervezetbe!

A csehszlovákiai munkanélküliségélezés

Csehszlovákiában 1925 eleje óta a munkanélküliség élezése a genti rendszerhez hasonló módon történik. Az állam a szakszervezetek részéről fizetett segélyösszegeket kiegészíti. Szakszervezeteken kívül álló munkanélküliek az állam részéről nem nyernek segítyt. Az az állami fölfogás, hogy minden munkavállalónak módjában áll valamely elismert szakszervezetbe belépnie és ezzel munkanélkülisége esetére a maga részére segítyt biztosítani. Aki elmulasztja, hogy az önkéntes segélybiztosításnak ezt a lehetőségét igénybe vegye, nem panaszkodhat, hogy jogtalanság érte.

A törvényhozás újabb az állami segélykiegészítés mérvét fölemelte, a segélyezés időtartamát kiterjesztette. Míg korábban egy évben legfeljebb 13 héten, illetve három hónapon keresztül nyújtott az állam segélykiegészítést, az új rendelkezések életbelépte után egy évben 26 héten, illetve 6 hónapon át. Az eddigi egyszeres segélykiegészítés helyett a jövőben az állam a szakszervezetek nyújtotta segélyösszegek háromszorosát, nő munkanélkülieknél, ha legalább egy éve tartoznak a szervezethez, avagy nőtlennél, ha minimálisan öt esztendeje szervezett tagok, az állami hozzájárulás a szakszervezeti segélyösszeg négyszeresét teheti ki. A szociális gondozás minisztériuma engedélyezheti, hogy a szakszervezeti segélyösszeg négyszerese fizethető ki oly nőilen (özvegy) tagok részére, akik ellátatlan gyermekeikről gondoskodnak, vagy szüleiket tartják fönn, föltéve, hogy azok 65 éven fölüliek és a segélyezettal közös háztartásban élnek. A szakszervezet részéről nyújtott alapsegély legalacsonyabb összege napi 0.75 csehszlovák korona. Az állami hozzájárulás legmagasabb összege napi 18 koronáig emelkedhet. A szakszervezeti segély és az állami hozzájárulás együttes összege nem haladhatja meg a segélyezett munkavállaló legutóbbi keresményének kétharmadát, illetve oly esetben az állami hozzájárulás összege megfelelően csökkentendő.

Ki kell emelnünk az új törvény, illetve az ahhoz kiadott végrehajtási rendelet azon intézkedését is, hogy huzamosabb ideig tartó munkanélküliség esetén, ha a munkapiacon kedvezőtlen

viszonyok állnak fenn, a szociális gondozás minisztériumának engedélyezése esetén a munkanélküli segélyre még igényjoggal nem rendelkező, avagy segélyigényüket már kimerített tagok 13 héten, illetve 3 hónapon át rendkívüli segélyben és állami hozzájárulásban részesíthetők.

A rendszeres segélyezésen kívül az állam más módon is segítségül siet. Így a munkanélküliek nyomorának enyhítésére a csehszlovákiai népjóléti miniszter, dr. Cseh elvtárs, állami élelmezési akciót indított. Az állami élelmezési akció egyelőre 57 olyan járásra terjed ki, amelyekben nagyobb mérvű munkanélküliség észlelhető. Az élelmezési akció július 28-án kezdődött meg és egyelőre szeptember 28-ig terjed.

A népjóléti minisztérium azt reméli, hogy az egyes községek és járások a maguk anyagi eszközeivel is hozzájárulnak az élelmezési akció kereteinek kiszélesítéséhez.

Az állami utalványok ellenében történő élelmiszérkiszolgáltatást elsősorban a fogyasztási szövetkezet, másodsorban az akcióba bevont kereskedők látják el.

Az állami élelmezési akció első időszaka folyamán szerzendő tapasztalatokat az őszi és téli hónapokra tervezett újabb akcióknál fogják hasznosítani.

Az élelmezési akció természetbeni segélyt nyújt azoknak a munkanélkülieknek és részben dolgozó személyeknek, akik a szakszervezetektől nem kapnak munkanélküli segélyt és az ehhez járó állami kiegészítést.

Munkanélküli segélyt 139 szövetség fizet ki. Az 1928-as évben 76.391 esetben 10.580.423-18 koronát kitevő segélyösszegeket fizettek ki a szakszervezetek a saját alapjaikból, míg az állam 13.972.784-18 koronával egészítette ki a segélyeket.

A németországi választások

A nemzetközi demokrácia szempontjából nagyjelentőségű esemény zajlott le szept. 14-én: a németországi általános választások. Nem ok nélkül tekintett e napon lázas izgalommal az egész világ közvéleménye Németország felé. Minden túlzás nélkül megállapítható ugyanis, hogy az európai demokrácia sorsa a német demokrácia kezében van letéve. Ha a reakció felülkerekedne Németországban, ez megpecsételne a francia felemás helyzetet is, amely azonnal teljesen jobbfelé billenne, ez viszont károsan befolyásolná az angol munkáskormány helyzetét és esetleg annak bukásához is vezetne. Mivel pedig mégis csak e három államnak van domináló szerepe Európában, egy ilyen helyzetkialakulás a fascista reakció felülkerekedésére vezetne, amennyiben Olaszországon kívül van már is egynéhány állam: Jugoszlávia, Finnország, Lengyelország stb., ahol a legvéresebb diktatura sanyargatja a népet.

A németországi választások ettől a veszedelemtől megóvták az európai demokráciát. Habár a német Szociáldemokrata Párt ugyamandátumban, valamint szavazatokban némi veszteséget szenvedett is, mégis a hatalmas birodalom legerősebb pártja maradt, amely nélkül nem lehet kormányozni. A választásokat olyan hatalmas agitáció előzte meg, amilyen még a sok harcokat átélte Németországban sem zajlott le. Minden eszközt, még a filmet, reptülőgépet is a választási harc szolgálatába állították az egymás ellen harcoló pártok. Az eredmény a következő: a Szociáldemokrata Pártra leadtak 8.572.016 szavazatot (legutóbbi választáson 9.151.059) és az elnyert mandátumok száma 143 (volt 152).

A reakció veszélye azonban az eredmény ellenére sem múlt el, mert — sajnos — a fascisták hatalmas tért nyertek. Mandátumaik száma ugyanis 12-ről 107-re emelkedett s ezzel a második nagy párttá váltak. A fascisták az eredmény óta hatalmas propagandát fejtenek ki egy fascista diktatura érdekében, amely egyben visszaállítaná a császárságot. Ez a tervük, amely azonban aligha fog sikerre vezetni. S hogy ne vezessen sikerre, ezért kell nekünk, Románia munkásságának is harcolni olyképpen, hogy a Szociáldemokrata Pártba való tömörüléssel megerősítjük az ország és a nemzetközi demokráciát és ezáltal közvetett módon segítséget nyújtunk a német demokráciának a fascizmus elleni harcához.

Halottaink

Mély fájdalommal jelentjük az alábbi elhalt szaktársak névsorát:

Krammer Ladislaus, Anina. A szövetség 5000 lej temetkezési segélyt folyósított.

Benyő Károly, Lonia. A szövetség 3000 lej temetkezési segélyt folyósított.

Szigeti Sándor, Cluj. A szövetség 2000 lej temetkezési segélyt folyósított.

Petre Anton, Giurgiu. A szövetség 2000 lej temetkezési segélyt folyósított.

Pateşan Ludovic, Reşiţa. A szövetség 5000 lej temetkezési segélyt folyósított.

Elhalt szaktársaink emlékéért a romániai szervezett vas- és fémmunkások kegyelettel megőrzik.

Uj szakszervezetek

Prahovavölgyében 2 új szakszervezet létesült, a Gura Ocniţei és Răzvad petroleumtelepeken. A petroleumtelepeken dolgozó munkásság mindinkább tudatára ébred, hogy gazdasági helyzetük megjavítása szorosan összefügg a szervezkedéssel. Sok sikert kívánunk az új harcok szakszervezeteknek.

Aki mindenáron şef akar lenni

Ez az egyén az Astra Română moreni-i vállalatának villanytelepén dolgozik. Szaklapunk mult havi számában nem valami nagybecsült személyét megemlítettük. Rámulatunk, milyen hitvány eszközökkel keres érdemeket felebbvalói előtt, csak hogy szakmai ismeretsége hiányában is şef lehessen. Mult havi közlésünk alkalmával nevét tévesen irtuk meg, amennyiben nem Petru Bădăreanu, hanem Petre Mărculescu (Bădăreanu) névre hallgat. — Mint értesülünk, a vállalat igazgatósága Constancára helyezi át és így a prahovavölgyi munkásság megszabadul egy konkolytól.

Vegyes közlemények

Ötvenkilenc nagykapitalista uralja a világot. A világon mintegy 1850 millió ember él. Senkinek sem jutna eszébe, hogy ezeknek az embereknek egyéni és osztályosorsát nem több, mint 59 olyan egyén tartja a kezében, akik a világ legnagyobb kapitalistái és akik az ugynevezett iparkirályok. Ezek között az első helyet Rockefeller foglalja el, aki a világ leggazdagabb embere és mint petróleumkirály, kevés kivétellel a világ összes petróleumtermése fölött rendelkezik részint mint a kőolajmezők egyedüli birtokosa, részint mint főrésztulajnos. A második Morgan, a bankkirály, akinek a nemzetközi pénzügyben van korlátlan hatalma. Morgan több országot, köztük Franciaországot két ízben mentette meg a pénz teljes elérteletlenítésének veszélyétől. Ő vette át a romániai telefonkoncessziót is. A világnak minden állama részben közvetlenül, részben közvetve adósa a Morgan-bankháznak. Harmadik a sorban Ford, az autókirály, aki éppen most utazza be az európai államokat, hogy létesítendő gyáraival európai konkurenciát legyőzze. Ezután következik Mellon: az alumíniumkirály, Shwab: az acélkirály, Dupont: a dinamitgyáros, Zukor: a filmkirály és az 59 földi hatalmasság érdekeit szolgálja Hearst: a sajtókirály. És így következnek számtalan sorrendben ötvenkilencen, akik 1850 millió ember sorsát tartják a kezükben s hogy ezeknek a sorsát miként irányítják, igazolja a munkanélküliek, az éhezők, a nyomorgók nagy száma.

A csehszlovákiai vasipari üzemek fejlődése. Egy újabb jelentés statisztika a csehszlovákiai vasipari üzemekről tanulságos betekintést nyújt azok fejlődéséről és iparágazatkénti elosztásáról. A kimutatás szerint az országban 1740 vas- és fémpipari üzem van, amelyek összesen 325.000 munkást foglalkoztatnak. Elosztásuk szerint van: 20 kohó- és hengermű-üzem 68.000 munkással; 70 vas-, acél- és fémöntőde 10.000 munkással; 550 vas- és fémpipari üzem 60.000 munkással; 150 fémpipari kisüzem 18.000 munkással; 550 gépipari üzem 97.000 munkással; 160 mezőgazdasági iparcikket készítő üzem 15.000 munkással; 40 szerszámgyár 2500 munkással; 80 készülék-üzem 6000 munkással; 10 mozdony- és vagongyár 8500 munkással; 40 autó, kerékpár, repülőgép-üzem 20.000 munkással; 120 elektrotechnikai üzem 20.000 munkással. Sajnos, a szervezett-

ségi viszonyokat és e nagy munkáslétszám figyelembe véve, nem a legkedvezőbbek, még mindössze 85.000 munkás van megszervezve a 320.000-ból.

Az angol szakszervezeti kongresszus 44 órai munkaidőért. A közelmúltban tartott angol országos kongresszusukat a nagyhatalommal rendelkező angol szakszervezetek. A kongresszus a következő követeléseket állította legközelebbi teendői sorába: 1. A rokkantság esetére biztosított korhatárának leszállítása 65 évről 60 évre. Ezáltal mintegy 768.000 hatvanadik életévét betöltő egyén kerülne rokkantállományba, vagy kivonható lenne a termelésből, miáltal ugyanannyi munkanélküli juthatna munkaalkalomhoz. 2. A munkaidő megrövidítése heti 44 órára a munkabérek megtartása mellett és a túlmunkaidő teljes megszüntetése oly módon, hogy semmi körülmények között nem dolgozhatnak túlödöbe olyanok, akik a rendes munkaidőjüket ledolgozták. 3. Kártérítés fizetendő vállalatok vagy az állam részéről azoknak, akik a racionalizálás vagy egyéb új technikai munkafolyamat miatt fölöslegessé válnak az illető ipari szakmában.

A munkaidő rövidítése. Az ötnapos munkaidő mindig nagyobb tért hódít. Ezt a hódítást a racionalizálás kényszeríti ki. Az Egyesült Államok vasipari szakmájában az Egyesült Államok vasipari munkái egy részében érték el nemrég az ötnapos munkaidőt. A szobafestők és díszítők 300 helyi csoportjában a munkások 60%-a a 5 napos munkaidőért el. A grafikai iparban ugyancsak tért hódít. Az Egyesült Államokban egy legújabb kimutatás szerint a legutóbbi időben félmillió munkavállaló biztosította magának az ötnapos munkaidőt az eddigi fizetés mellett. Most újabb egy cseh gyáros, Wertheimer doktor, a halászlé munkanapot propagálja. Erre vonatkozóan a „Prager Tagblatt”-ban cikket írt és többek között a következőket mondja: „A munkaelosztást összehangba kell hozni a tökéletesített munkaeszközökkel. A gyárakban bérért dolgozó személyek heti munkaidőjét 48 órától 36 órára kell leszállítani. Ennek következtelen a munkanélküliek világszerte — akik a közgazdaságra nézve terhet jelentenek — munkát talál. Azonkívül az összes alkalmi zottak több időt nyernek, amiből új szükségletek és munkalehetőségek keletkeznek.” Connecticut állam kormányzója az Egyesült Államok kormányzójának egy konferenciáján foglalkozott a munkaidő rövidítésének kérdésével és a következőket mondotta: „A mai munkanélküliségnek egyik fő oka a tömeges produkciók gyors fejlődése. A statisztikai adatok azt mutatják, hogy ma egy munkás ugyanannyit termel, mint 1 esztendővel ezelőtt 32 munkás. Más szavakkal, egy munkás ma egy órai munkával ugyanannyit termel, mint 75 esztendővel ezelőtt egy munkás 32 órai munkával, szükségleteink pedig ilyen arányban nem fejlődnek. A helyzet változása csak akkor fog bekövetkezni, ha ennek megfelelően rövidítjük a munkaidőt. Ha az egész világon naponta csak 4 órán át dolgoztatnánk munkásokat, úgy a helyzet rögtön megváltozna. Ugyanolyan mértékben, ahogy a tömegprodukció, a mechanizálás és az ipar halad előre, kell a munkaidőt folyamatosan csökkenteni. Mi ma egy átmeneti időt élünk és még csak ma állapíthatjuk meg azt, hogy a kézi munka gépi munkává fejlődött át. Ennek megfelelően kell tehát minden intézkedésünket megtenni.”

Az orosz szakszervezetek kitakarítása az eredménye. Amint az orosz szakszervezetek lapja, a „Trud” közli, befejezésre nyert az a tisztító munka, amit négy hónap óta erre a célra kiküldött bizottság végzett. E bizottság munkája megsemmisítő ítéletet mondott az állami szakszervezetek vezetéséről, amennyiben a bizottság a központokban végzett felülvizsgálata alapján 30-80 százalékig elcsapta a vezetőket, mert egyrészt alkalmatlanoknak bizonyultak feladataik elvégzésére, másrészt súlyos visszaéléseket követtek el. A dolog megértéséhez tudni kell, hogy a szovjetben a szövetségek vezetői állami tisztviselők, akiket nem a szakmai kongresszus választ meg, hanem akiket a szovjet kormány kinevez. Érdekes, hogy a „Trud” azt a véleményét fejezi ki, hogy e tisztító munkával segítségül rendet teremteni a szövetségek vezetésében.

Mi a különbség a romániai és a németországi betegsegélyző pénztárak között? A különbséget teljes egészében felsorolni, soha helyet venne igénybe, ezért csupán a következőket ragadjuk ki: A németországi pénztárak bevételeik egy részét a betegségek megelőzésére, illetve a lábadozó betegek védelmére és erősítésére fordítják. Erre a célra évente többet fordítanak. Így 1924-ben 5-9 millió márkát fordítottak erre a célra, míg Romániában még beteg munkást sem akarják táppénzes betegnévelvenni, hogy takarékoskodhassanak.